

Redakcja: Sławomir Poleszak (zastępca dyrektora IEŚ), Agnieszka Zajdel
(sekretarz redakcji), Szczepan Czarnecki, Spasimir Domaradzki, Łukasz
Krzyżanowski, Sławomir Łukasiewicz, Damian Szacawa, Agata Tatarenko

Nr 1465 (205/2025) | 13.11.2025

ISSN 2657-6996

© IEŚ

Szczepan Czarnecki

Republika Czeska: postępująca polaryzacja polityczna

Decyzją nowej większości parlamentarnej 5 listopada 2025 r. posłowie niższej izby Parlamentu Republiki Czeskiej wybrali przewodniczącego, którym został lider ugrupowania Wolność i Demokracja Bezpośrednia (SPD) Tomio Okamura. Jego wybór symbolicznie potwierdził zmianę układu sił w czeskim parlamencie i zarazem zapowiedział przesunięcie debaty publicznej w kierunku bardziej nacjonalistycznej i antyliberalnej retoryki. Kandydatura Okamury od początku budziła sprzeciw przedstawicieli dotychczasowej koalicji rządzącej oraz Czeskiej Partii Piratów, którzy krytykowali ją zarówno w trakcie debaty parlamentarnej, jak i po ogłoszeniu wyników głosowania. O decyzji przesądziła jednak przewaga liczebna nowej koalicji, która umożliwiła liderowi SPD objęcie jednej z kluczowych funkcji w czeskim systemie konstytucyjnym. Już pierwsze działania nowo wybranego przewodniczącego, w tym decyzja o usunięciu flagi Ukrainy z gmachu parlamentu, spotkały się z krytyką części opinii publicznej, ukazując wzrost polaryzacji politycznej w państwie.

Wybór przewodniczącego Izby Poselskiej. 5 listopada czeska Izba Poselska wyłoniła swojego nowego przewodniczącego, którym został lider ugrupowania Wolność i Demokracja Bezpośrednia (SPD) Tomio Okamura. Zastąpił on dotychczasową szefową izby, Markétę Pekarovą Adamovą (TOP 09), pokonując w tajnym głosowaniu Jana Bartoška z KDU-ČSL stosunkiem 107 do 81 głosów (na 197 oddanych). Kwestia obsady tego stanowiska należała do kluczowych elementów nowej umowy koalicyjnej, zawartej między ugrupowaniami ANO, SPD oraz Zmotoryzowani. Zgodnie z jej ustaleniami stanowisko przewodniczącego przypadło reprezentantowi SPD, co już na etapie negocjacji wzbudzało liczne kontrowersje – zarówno wśród polityków opozycji, jak i w opinii publicznej. Ostateczny wybór Tomia Okamury – lidera radykalnego, konserwatywno-populistycznego ugrupowania – został odebrany jako symboliczny sygnał przesunięcia politycznego Republiki Czeskiej w kierunku polityki opartej na radykalnych, populistycznych narracjach.

Nominacja Tomia Okamury wywołała szeroką krytykę ze strony opozycji, która zwracała uwagę na jego wcześniejsze skrajne i kontrowersyjne wypowiedzi – w tym postulaty dotyczące wyjścia Czech z Unii Europejskiej. Przedstawiciele ustępującego obozu rządzącego zarzucali liderowi SPD instrumentalne wykorzystywanie społecznych lęków, uprzedzeń i podziałów jako środka mobilizacji elektoratu. Krytyczne głosy wskazywały również, że wybór Okamury na jedno z najważniejszych stanowisk w państwie może być efektem nieformalnego porozumienia pomiędzy nim a Andrejem Babišem. Obaj politycy są bowiem objęci wnioskami o uchylenie immunitetu poselskiego w związku z toczącymi się wobec nich postępowaniami śledczymi. W tym kontekście decyzja o powierzeniu Okamurze funkcji przewodniczącego Izby Poselskiej bywa interpretowana jako element wzajemnego zabezpieczenia politycznego, który ma na celu nie tylko utrzymanie wzajemnego poparcia, lecz także wzmocnienie kontroli nad procesami parlamentarnymi w nowym układzie sił.

Nowa parlamentarna większość. Pomimo licznych kontrowersji oraz sprzeciwu ze strony partii opozycyjnych, wybór Tomia Okamury na stanowisko przewodniczącego Izby Poselskiej był możliwy dzięki stabilnej większości nowo zawiązanej koalicji ANO, SPD i Zmotoryzowanych, która utworzy nowy rząd Republiki Czeskiej. Dysponując 108 głosami w 200-osobowej izbie – liczbą porównywalną z tą, jaką wcześniej posiadała koalicja Spolu (ODS, KDU-ČSL, TOP 09) wraz z ugrupowaniami STAN i Piraci – nowa większość bez trudu zapewniła sobie sukces w głosowaniu. Tak szerokie poparcie dla kandydata SPD stanowi wyraźny sygnał przekształcenia układu sił w czeskim parlamencie oraz rosnącej zdolności ugrupowań o populistycznym i nacjonalistycznym profilu do współkształtowania obsady najwyższych stanowisk w państwie i kierunku realizowanej polityki.

Pierwsze kontrowersje. Objęcie przez Tomia Okamurę funkcji przewodniczącego Izby Poselskiej natychmiast unaocznilo skalę ideowych napięć i polaryzacji w czeskiej polityce. Duże emocje wzbudziła jego decyzja podjęta bezpośrednio po objęciu stanowiska – jako nowo wybrany przewodniczący Izby Poselskiej nakazał on usunięcie z gmachu niższej izby parlamentu flagi Ukrainy, o czym poinformował za pośrednictwem mediów społecznościowych. Flaga, zawieszona od początku rosyjskiej agresji w lutym 2022 r. jako znak solidarności z Ukrainą, została potraktowana przez Okamurę jako element „politycznej demonstracji”, co spotkało się z jednoznaczną krytyką ze strony opozycji i części opinii publicznej. Lider ruchu STAN, Vít Rakušan, stwierdził, że już w pierwszym dniu urzędowania Okamura udowodnił, iż potrafi jedynie podważać wartości takie jak solidarność czy odwaga. W geście sprzeciwu wobec jego wyboru posłowie STAN zapowiedzieli wywieszenie ukraińskiej flagi na balkonie swojego klubu parlamentarnego. Wiceprzewodniczący ODS, Martin Kupka, określił Okamurę mianem „sprzedawcy strachu i nienawiści”, dodając, że parlamentarzyści nowej koalicji, którzy dzień wcześniej poparli jego kandydaturę, ponoszą pełną odpowiedzialność za ten wybór. Podkreślił również, że każdy, komu zależy na prozachodnim kierunku państwa i kto potrafi odróżnić agresora od ofiary, powinien czuć wstyd. Z kolei była przewodnicząca Izby Poselskiej, Markéta Pekarová Adamová z partii TOP 09, określiła usunięcie flagi jako „haniebny gest”.

Podsumowanie. Wybór Tomia Okamury, lidera radykalnie populistycznego ugrupowania SPD, na stanowisko przewodniczącego Izby Poselskiej został przez opozycję parlamentarną odebrany jako wyraz głębszego zwrotu politycznego Republiki Czeskiej w stronę narracji nacjonalistycznych i antyliberalnych. Już pierwsze decyzje nowego przewodniczącego – w tym nakaz usunięcia flagi Ukrainy z gmachu parlamentu – ujawniły ideologiczne przeorientowanie i próbę przekształcenia symbolicznego wymiaru przestrzeni publicznej. Flaga, obecna na budynku od początku rosyjskiej inwazji w lutym 2022 r., stanowiła powszechnie rozpoznawalny znak solidarności Czech z zaatakowanym państwem. Decyzja Okamury została odczytana jako demonstracyjny gest dystansowania się od dotychczasowego prozachodniego kierunku polityki zagranicznej i sygnał zwrotu ku izolacjonizmowi oraz eurosceptycyzmowi. W interpretacji opozycji i części opinii publicznej symbolizuje ona początek nowej fazy w czeskiej polityce, w której populistyczne narracje mają zyskać przewagę nad wartościami liberalnymi i demokratycznymi.